

Obraz Tomášova nevera

lanuovabq.it

10. mája 2019 ✝ Kultúra

Caravaggio zobrazil neveru svätého Tomáša v jednom zo svojich najznámejších obrazov. Jeho najlepšou verziou je zrejme dielo uložené v obrazárni na zámku v nemeckom Postupime Klúčové je tu svetlo dopadajúce na svätý bok vzkrieseného Ježiša. Osvetlené sú aj pohyby rúk vyjadrujúce pochybnosť zakorenenú v srdci človeka, na ktorú odpovedá trpezlivá a nekonečná Božia láska.

Zdroj: wikimedia.org

Tomáš odpovedal: «Pán môj a Boh môj!». Ježiš mu povedal: «Uveril si, pretože si ma videl. Blahoslavení tí, čo nevideli a uverili!» (Jn 20, 28-29)

Tomáš v hebrejčine znamená “dvojča”, po grécky *didymus*, prezývka apoštola, ktorú spomína iba evanjelium podľa Jána. Najslávnejšia epizóda, v ktorej vystupuje, je scéna súvisiaca s jeho neverou po Kristovom vzkriesení. Michelangelo Merisi, zvaný Caravaggio, ju zobrazil na jednom zo svojich najznámejších diel. Jeho štyri kópie sa nachádzajú v rôznych kútoch sveta.

Obraz uložený v obrazárni v nemeckom Postupime, sa javí ako najlepšia verzia z hľadiska kvality. Maľbu si objednal okolo roku 1601 jeden z nadšených mecenášov Merisiho, markíz Vincenzo Giustiniani, ktorý ním chcel obohatiť svoju, už aj tak, bohatú galériu. Caravaggio si zvolil pohľad, na ktorom usporiadal štyri postavy vynárajúce sa z tmavého pozadia. Okrem zmŕtvychvstalého Krista a Tomáša, tam sú ešte dvaja apoštoli, pričom pohľad sa zameriava na odohrávajúci sa dej.

Svetlo, ktoré má aj tu – podobne ako na ostatných obrazoch lombardského majstra – kľúčovú funkciu, prichádza z ľavej strany a akoby náhodou dopadá na Kristov bok a na opačnej strane osvetľuje zvrátené čelá troch učeníkov, skúmajúcich ranu. V stávke je viera, nielen Tomášova.

Osvetlené sú aj ruky, ktorých pohyby predstavujú stredobod tejto dokonalej kompozície, a na ktoré sa má sústrediť všetka pozornosť: jednoduché gestá, ktoré extrémne stručne vyjadrujú pochybnosť zakorenenú v srdci človeka, na ktorú s rovnakou jednoduchosťou a bezprostrednosťou odpovedá trpezlivá a nekonečná Božia láska.

Ježiš odsunie rúcho, ktoré sa mu vinie okolo hrudníka a odkryje ranu, do ktorej vedie Tomášov prst po tom, ako mu jemne ale rozhodne uchopil ruku. Jeho oči to sledujú, akoby sa chcel presvedčiť, či tento dotyk presvedčí milovaného učeníka, že je to On, reálne prítomný. Tomáš, plný zvedavosti, Ho skúma, overuje, či telo je materiálne, doslova sa vŕta v rane.

A toto skúmanie, udalosť, ktorá nenecháva žiaden priestor pre skepticizmus, Merisi akoby fotografoval. „Stalo sa to, áno, stalo“, napísal Longhi v jednej zo svojich pamätných stránok venovaných Caravaggiovi, a táto udalosť sa vynorila z tmy aj tu, kde neutrálne a tmavé pozadie nedovoľuje odviesť pozornosť inam.

Scéna je tak priblížená, že divák cíti, akoby bol jej priamym účastníkom. Veď kto z nás nepotrebuje ustavične sa utvrdzovať vo viere? Podobne ako Tomáš po zmŕtvychvstaní Ježiša Krista, aj my môžeme zvolať: «Pán môj a Boh môj!».

Zdroj: <http://www.lanuovabq.it/it/tommaso-lincredulita-svanisce-davanti-alla-presenza>

URL adresa článku: <http://christianitas.sk/obraz-tomasova-nevera/>